

Overzichtskaart Implementatietoolkit JGZ Richtlijnen

Versie juli 2019		Verspreidingsfase		Adoptiefase		Doorvoeringsfase		Continueringsfase
Doel:	<i>Verspreiding & promotie</i>	<i>Scholing</i>	<i>Reflecteren op (nieuwe) werkwijze</i>	<i>Intercollegiale uitwisseling</i>	<i>Optimaliseren toegankelijkheid</i>	<i>Optimaliseren toepasbaarheid</i>	<i>Borging & monitoring</i>	
Algemeen								
Aanbod voor:								
NCJ als contactpersoon voor vragen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Richtlijnenwebsite	✓					✓		✓
Leidraad Implementatie Richtlijnen	✓		✓				✓	
Checklist Implementatieplan Richtlijnen	✓		✓				✓	
Quickscan Borging								✓
Organisatie (o.a. implementatie functionarissen)								
Overzicht randvoorwaardelijke implicaties			✓				✓	
BDS-protocol							✓	
Factsheet Management, staf en beleid	✓		✓				✓	
Rapportage praktijktest			✓					
Indicatoren								✓
Vragenlijst ter evaluatie			✓					✓
Implementatie atelier of werksessie	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Didactische/activerende werkvormen	✓	✓	✓	✓		✓		✓
Powerpoint		✓						
Kahoot		✓			✓			
Professionals								
Scholing door e-learning (JGZ academie)		✓						
Richtlijnen app					✓			✓
Richtlijnen spel		✓	✓	✓	✓		✓	✓
Filmpje (animatiefilmpje)	✓							
Ouders en jeugdigen								
Digitale folders	✓					✓		
Informatie via opvoeden.nl	✓					✓		

*Noot: De inhoud van dit overzicht kan gewijzigd worden en is daarom geen vaststaand gegeven. Er kan ook naar eigen inzicht invulling worden gegeven aan de koppeling tussen producten, fasen en doelen.

Toelichting overzichtskaart implementatietoolkit

Richtlijnen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het professioneel handelen in de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Om ervoor te zorgen dat richtlijnen daadwerkelijk worden gebruikt zijn implementatieactiviteiten noodzakelijk. Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) faciliteert daarom een implementatietoolkit ter ondersteuning van het gebruik van JGZ Richtlijnen. Het aanbod van implementatie producten gekoppeld aan doelen en implementatiefasen is te vinden in de overzichtskaart en wordt hieronder verder toegelicht.

Implementatiefasen en doelen

Definities van de verschillende implementatiefasen en de bijbehorende doelen:

Verspreidingsfase

Er voor zorgen dat alle betrokkenen (leiding, disciplines, ketenpartners, gemeenten) op de hoogte zijn van de richtlijnen en de bijbehorende consequenties.

- **verspreiding en promotie:** activiteiten gericht op de verspreiding van en kennismaking met de nieuwe richtlijn en de promotie om daar gebruik van te maken.
- **scholing:** scholingen georganiseerd voor professionals om de kennis over de richtlijn op te frissen, te vernieuwen, te verbreden en zondig te verdiepen.

Adoptiefase

Bevorderen van draagvlak en acceptatie bij het management en professionals voor het gebruik van de richtlijnen.

- **reflecteren op (nieuwe) werkwijze:** aan de hand van de richtlijn wordt de werkwijze tegen het licht gehouden; wat verandert er ten opzichte van eventuele vorige richtlijnen en wat betekent dit voor het handelen van de professional?
- **intercollegiale uitwisseling:** er is sprake van kennis- en ervaringsuitwisseling over het gebruik van de richtlijnen tussen collega's en eventuele andere organisaties.

Doorvoeringsfase

Stimuleren van het volledig en juist gebruik van de richtlijnen.

- **optimaliseren toegankelijkheid:** de toegang tot informatie uit de richtlijnen vergemakkelijken, zodat de belangrijkste aanbevelingen van de richtlijnen snel bij de hand zijn.
- **optimaliseren toepasbaarheid:** het bevorderen van een slimmere en snellere inhoudelijke toepassing van de richtlijnen.

Continueringsfase

Het verankeren en borgen van het gebruik van richtlijnen in het professioneel handelen en in het beleid van de organisatie.

- **borging:** het integreren van het gebruik van de richtlijnen in het professioneel handelen, werkprocessen (routines) en beleid van de organisatie.
- **monitoring:** evalueren in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van de JGZ Richtlijnen en wat er nodig is om het gebruik te borgen of te vergroten.

Toolkitproducten

Algemeen

NCJ als contactpersoon

Heb je vragen over de richtlijnen of implementatie? Het NCJ kijkt graag samen naar mogelijke oplossingen en antwoorden. Voor vragen kun je contact opnemen met het [NCJ](#).

Richtlijnenwebsite

Op de [richtlijnenwebsite](#) zijn alle JGZ Richtlijnen ingebouwd en onderverdeeld in hoofd- en subkopjes. Op iedere webpagina staan de belangrijkste aanbevelingen bovenaan, zodat deze snel toegankelijk zijn. Bij elke richtlijn wordt ook een implementatietoolkit opgeleverd, te downloaden uit de blokken 'implementatie' en 'borging' op de startpagina van de betreffende richtlijn.

Generieke ondersteunende implementatie producten

Naast de toolkitproducten zijn er ook generieke implementatieproducten beschikbaar:

- [Leidraad Implementatie Richtlijnen](#)
Deze leidraad bevat suggesties voor implementatie binnen een JGZ-organisatie. Dit werkt ondersteunend bij het maken van een implementatieplan op maat, passend bij de eigen organisatie en de richtlijn.
- [Checklist Implementatieplan Richtlijnen](#)
De checklist is bedoeld om te monitoren in hoeverre het implementatieplan voldoet aan een aantal criteria. Dit geeft een overzichtelijk beeld waar aan gedacht dient te worden bij implementatie en of de meeste factoren mee zijn genomen.
- [Quickscan Borging](#)
De Quickscan is een hulpmiddel om in kaart te brengen hoe het ervoor staat met de borging van richtlijnen in de organisatie en voor het vaststellen van verbeterpunten. Dit bestaat uit drie hoofdonderdelen: 1) Borging van JGZ Richtlijnen in visie/beleid van de instelling; 2) Borging van JGZ Richtlijnen in de organisatie(systemen); 3) Borging van de uitvoering van JGZ Richtlijnen. Bij elk van deze onderdelen zijn er meerdere indicatoren.

Organisatie

Implementatie atelier/werksessie

Tijdens het implementatie atelier komen implementatiefunctionarissen van JGZ-organisaties uit het hele land bij elkaar. Samen wordt er gewerkt aan een succesvolle implementatie van de JGZ Richtlijnen. De werksessies worden georganiseerd nadat er een nieuwe richtlijn is gepubliceerd, om zo samen met de richtlijnontwikkelaar te kijken naar de uitdagingen en kansen in de richtlijn. Uiteindelijk levert dit een opzet voor een eigen implementatieplan op.

Overzicht randvoorwaardelijke implicaties

In het document randvoorwaardelijke implicaties wordt aangegeven welke veranderingen en aanpassingen worden verwacht dankzij de invoering van de nieuwe JGZ Richtlijn. Het gaat hierbij om de 1) mate van verandering in professioneel handelen; 2) mate van benodigde praktische en organisatorische aanpassingen; 3) mate van benodigde financiële middelen.

BDS-protocol

Een BDS-protocol van een richtlijn geeft aan waar in de [Basisdataset JGZ \(BDS\)](#) de handelingsaanbevelingen geregistreerd moeten worden voor het Digitaal Dossier JGZ (DD JGZ). Deze BDS-protocollen kunnen gebruikt worden om een registratieprotocol op maat te maken. Ze staan op de NCJ website onder [Informatisering](#) en op de startpagina van elke JGZ Richtlijn.

Vragenlijst ter evaluatie

Het is belangrijk om te monitoren en evalueren of een JGZ Richtlijn wordt gebruikt zoals deze bedoeld is. Voor elke richtlijn is er een korte [vragenlijst](#) beschikbaar om uit te zetten onder professionals. De resultaten kunnen regionaal gebruikt worden voor het maken van een nieuw projectvoorstel om de implementatie ondersteuning te continueren en zo nodig te vernieuwen.

Factsheet

De factsheet geeft op beknopte wijze informatie over de richtlijn: wat is het doel, wat levert de richtlijn op, de aanpak en een beschrijving van belangrijke randvoorwaarden voor uitvoering van de richtlijn. De factsheet is bedoeld voor JGZ-management en kan gebruikt worden in gesprek met bijvoorbeeld ketenpartners of gemeenten.

Indicatoren

JGZ-organisaties kunnen met behulp van indicatoren de kwaliteit van de zorg vergelijken met de kwaliteit van de zorg bijvoorbeeld in voorgaande jaren, bij andere organisaties of binnen de eigen organisatie tussen locaties. Met behulp van indicatoren kan er inzicht verkregen worden in de effecten van verbeteracties. Bovendien kunnen indicatoren inzicht geven in de kwaliteit van de zorg, bijvoorbeeld voor beroepsorganisaties, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) of de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ook inzicht krijgen in de kwaliteit van zorg.

Rapportage praktijktest

De richtlijnontwikkelaar voert een praktijktest uit waarin vraagstellingen over de concept richtlijn worden beantwoord. Dit gaat onder andere over de uitvoerbaarheid van de kernelementen en welke determinanten een rol spelen bij het gebruik van de richtlijn. Ook wordt er beoordeeld op welke punten de richtlijn nog bijstelling behoeft, welke activiteiten nodig zijn en welke randvoorwaarden gerealiseerd moeten worden bij landelijke invoering van de richtlijn. Dit product is nuttig om te gebruiken bij het opstellen van een implementatieplan.

PowerPoint

PowerPoints zijn te gebruiken bij scholing van JGZ-professionals. In de PowerPoint kun je sheets toevoegen of verwijderen om de scholing over de richtlijn op maat te maken.

Kahoot

Met de online quiz omgeving 'Kahoot' krijgen deelnemers inhoudelijke vragen over de JGZ Richtlijnen. Individueel of in groepsverband kan er gezocht worden naar het juiste antwoord. Het wedstrijdelement en de interactieve werkvorm wordt door meerdere deelnemers positief ontvangen. Quizen kunnen met andere JGZ-organisaties uitgewisseld worden door gebruik te maken van het algemene richtlijnen account:

www.kahoot.com | gebruiker: **Richtlijnen_JGZ** | wachtwoord: **richtlijnen**

Organisaties en/of teams kunnen zelf beslissen of ze gebruik maken van de Kahoot quizzes via bovenstaand account, of dat zij via een eigen organisatieaccount de Kahoots opslaan (zoeken op Richtlijnen_JGZ).

Didactische/activerende werkvormen

Het NCJ biedt een aantal didactische en activerende werkvormen aan die gebruikt kunnen worden ter implementatie van de richtlijnen. Andere ideeën of werkvormen die regelmatig gebruikt worden binnen jullie organisatie kunnen we met elkaar delen. Zo kunnen interessante werkvormen uitgewisseld en gedeeld worden op de [richtlijnenwebsite](#) en via een [LinkedIn groep](#) als onderdeel van het netwerk van implementatiefunctionarissen.

Professionals

Scholing

Bij een aantal richtlijnen is een e-learningmodule, inclusief toets, ontwikkeld. Deze modules worden aangeboden in de [JGZ Academie](#). Zo kan er geoefend worden met nieuwe kennis en vaardigheden afkomstig uit de JGZ Richtlijnen en bestaande kennis up-to-date te houden.

Richtlijnen app

De app 'JGZ Richtlijnen' biedt snelle toegang voor het raadplegen van informatie over aanbevelingen per richtlijn thema. In een eigen profiel zijn voorkeuren voor leeftijdsgroep en favoriete richtlijnen aan te vinken. De app houdt JGZ-professionals daarnaast op de hoogte van de ontwikkelingen rondom de richtlijnen. Naast de aanbevelingen heb je nu ook altijd handige overzichtskaarten, bijlagen, folders en links bij de hand.

Download de app voor [Android \(Play Store\)](#) | Download de app voor [iOS \(App Store\)](#)

Richtlijnen spel

Een laagdrempelig kennisspel over de JGZ Richtlijnen. Deelnemers ontvangen meerdere keren per week per e-mail 'de Vraag van Vandaag' over één van de JGZ Richtlijnen. Het spel vertaalt complexe materie naar de praktijk: 'Wat doe jij in deze situatie'? Zo groeit het bewustzijn over de JGZ Richtlijnen en kan de professional makkelijk feedback geven op de richtlijnen.

Maak een [account](#) aan en speel mee!

Filmpjes

Het NCJ ontwikkelt korte animatiefilmpjes om de essentie van een nieuwe of herziene richtlijn een spotlight te geven. Deze filmpjes fungeren als teaser om een indruk te geven van de richtlijn en nodigt uit tot het verder bekijken van de richtlijn. Bekijk de [filmpjes](#) via YouTube.

Jeugdigen & Ouders

Toegankelijke info voor jeugdigen en ouders

Waar mogelijk wordt er informatiemateriaal ontwikkeld om ouders en jeugdigen te informeren over de aanbevelingen van een richtlijn. Dit zijn veelal digitale folders. Ook staat op de startpagina van verschillende richtlijnen een overzicht van handige links en/of voorlichtingsmateriaal (bijv. info via [opvoeden.nl](#) en [thuisarts.nl](#)).